

Пүстөханым
Әзизбәјова:
—Халга
хидмәт
борчумүздүр.

АЗӘРБАЈЧАН 4.1989
Ғаҗыһы

Нијә һејкәлә дөндүм?

Д АФ районларынын бирин-
рә, мөшәни көнәриңдә,
шәг үсбундә тикли-
миш бир өвдә динчәлирдим.
Бу өвдән үхәрәдә, бир аз һүн-
дүрдә көтүкләрдән стол өз
күрсүләр дүзәлимишди. Гога
ағамынын алтында олан белә
курсуларың бириндә әләшәиб
фикирләшәиә адәт етәлимишдим.
Этраф мөшә иди, әлә галын,
сых мөшә ки, учу-бучағы кө-
рүнмүрдү. Билирдим ки, бу
мөшәниң ичиндән дага, әјлә-
га чығар узаныб кәдир. һәм
шә әләшәидим бу јәрә јәјин
чәләчәр истис кәлиб кәт-
мирдим. Елә хош иди ки, әсәб-
ләриңи сәкитләшдирир, сәв-
ләрлә кәјәлләрә гапылмағыма
мане олмүрдү.

Мөшәниң сәкитлији дә үр-
јимдән иди. Тәкчә гушларың
әрди-арасы кәсимләән шән
нәмәләри, бир дә хәзәләрин
хәшылтасы бу сүтүк позадә
дә, јәнә хош иди ки, әсәб-
ләриңи сәкитлији адәмә дәр-
шәдирәрдә.

Хәшылты көлән кими бил-
лирдим ки, јәхынлыга гәрә-
тоју кәзинир, астача галыр,
дәрәјә јәхынлашырдым. һәг-
гәтән он әддимиңдә гәп-гәрә
бир гуш әгәлә, гөрхидән
кәзинирди. Азчә ашағы енир-
дим, гөрхәгәниңи, уңачағыни
күман едирдим. Әслә Мәни
һеч вәчинә алмырды. Јәнә сәј-
мазјана кәзинирди. Елә билир-
синиз, мәнә кәрмүрдү! О... јә-
нә бир-јики әддим аңдә учур,
азчә гәбәдә јәрә гөнүб кәзи-
шәрдим.

Гәрәтојугларә әршәмәјә
башладым, сонра дигәтәниң
гушлар чәлб етәди. Гушлар кө-
түлөрин үстүнә гөнүр, столдә
кәзинир, чивәдәшәр, азачыг
һәрәкәтиңдән дәрһал учуб мө-
шәниң ичиндә јоха чықарды-
лар.

Дүзү, онлары јәхындан көр-
мәк, мушәһидә етмәк истәјир-
дим. Бу, һеч чүр алынмырды.
Киник бир һәрәкәт онлары
мәндән узаглашдырды. Аг-
лыма гәрәиб бир фикир кәлди.
Бәз, бу кәтүк кими, бу әгәч ким-
ки һәрәкәтисиз гәтмәк гәт ет-
дим, дәнә дорусу һејкәлә дән-
мәк истәдим.

Гәрәтојугун изи-тозу гәлмә-
мишди, нә вәхт чыкыб кет-
мишди, хәбәр тутмамышдым.
Ајага галхдым... Охај... Кә-
зиндим, өзөләләрим ачылды,
өзүмә кәлдим. Гүрүјүб һәрә-
кәтсиз гәлмәг нә пис шәјишми.

Сонра нә гәдәр һејкәлә дән-
дүмсә дә, гушларын һеч бир
мәнә јәхынлашмады.

Јәгин ки, һејкәл олмадығы-
мы биләмишдир.

Бу заман бир әрығушу учуб
әтрафында доланды. Јәләңчә
бүлбүлү кәрүб үрәкәнди, јә-
зынлашыб чиниңә гөндү. Ары-
ғушунуң далыңчә әсл бүлбүл
кәтүтүн үстүнә еңди, еңән ки-
ми бир әгәз охуду. Сәкки ки-
дисә чағырды. Јәләңчә бүл-
бүл дә онун сәсинә сәс әрдә.

Кет-кәдә гушларын сәји чә-
хәлмәгә башлады, миңдә башы
һәһиң үстүнә дә гөнүрдүләр. Әт-
рафың, башың, чиниң, долма
таңыдығым гушларлә дилмуш-
ду. Бир чивәлти варды ки! Ху-
сусилә мөшә сәрчәләри чоха-
лыб мейдан сулајырды.

Хышылты ешитдим, билдим
ки, јәхынлыга гәрәтоју кәзи-
мир. Бир аз кәчмәиш дәрә-
дән гәлхди, ирәли кәтмәјиб
кәркикә гушларә бахды. Гәри-
бәдир ки, еһтијатыни әлдән
вәрәдиди, мәнә јәхынлашмадан
бир кәңәрдә кәзинмәјә башла-
ды.

Арығушу бир јәрәдә дәрәма-
ды, чинимдән дизимин үстүнә
душду, ордан јәрә. Сонра тә-
зәдән чиниңә гөндү. Јәриндә
дәрәмајиб һәрәсә етди, јәнә
гаһыңдә о бир, дизимин үстү-
нә, јәләңчә бүлбүлүн јәниңә
еңди.

Әсл бүлбүл нәдәнсә көтүк-
дән әрәләнмады.
Гушлар сәс-сәсә әвәрдиләр.
Ичнә бир нәгмә охудулар. Ди-
зимин үстүнә башга бир бүл-
бүл кәлиб гөндү. Дәшүнү әл-
ты сәри вә ағылтыл рәңклерә
чәлмәди. Гүрүју тир-тир тит-
рәјирди. һәм бәләчә, һәм гө-
шәк олмасы, дизимә еңән ки-
ми охумәгә башламасы, һәм дә
сон дәрәчә зәрифлији мәнә
валәһ етмишди. Әзүмү сәхләјә
билмәјиб бу гушу сәгәлмәг
истәдим.

Она әлими узадан кими дәр-
һалт учду. Бир әндә кәчудә пы-
рылты гопуду, о бир гушлар
дә әрәксинчә учуб мөшәдә ет-
диләр.

Сонра нә гәдәр һејкәлә дән-
дүмсә дә, гушларын һеч бир
мәнә јәхынлашмады.

Јәгин ки, һејкәл олмадығы-
мы биләмишдир.

Тоғиғ МАҺМУД.

ЕВДАРЛЫГ СӘИФӘСИ

Пәлтәрдән гөнүб дүшүшү
дүјимәниң бир мәңги чәһәти
вардыр — тез итир. Одуз ки,
дүјмә гырпыл кими ону дәр-
һал тикмәк мәсләһәтдир. Дү-
јимән рәңкиндә олан сапы кј-
нәјә кәчирир уучун дүјүлән-
дәндән сонра ишә башлајын.
Нәзиң парчага дүјимән мөһкәм
тичкиң. Парча гәлмәдирсә, сапы
дәртмәјиб, бош сәкләјин. И-
нәни дүјимәниң ортәсиндән ачу-
руң. Галын парча илә дүјимән
әрәси бош олмадыр.
Буна нәпә олмағ учун дүјимән
тичкиңкә үстәди ики кибрит
чөлү гојун. Тикчәб гүртәрдән
сонра кибрит чөлпәриңи чы-
хардараг дүјимәни дәртыб чы-
кидиң. Белә етсониз дүјмә
өјилмәз вә узун заман гырпы-
лыб гопмәз.

★
Әкәр пәлтәр гәфилдән чы-
рылмышса ону тез, мувағгәти
олапәр тәрәз үзүндән әди ләй-
копластыр илә јаптышдырмағ
ләзимдыр ки, һәмәни һиссә
кәкшәб тәкүлмәсин. Сонрадан
истәдәјинчә вәхт пәлтәри тәй-
мир едә биләрсиниз.

★
Инди дә башга бир мәслә-
һәт: чиркли пәлтәри јығыб
сәхләмәјин! Пәлтәри чиркли-
дәнчә аз-аз јуағ јәхынлаш-
дыр. Сәхләмәк ағлары рәңкли пәлтәр-
лардан ајырын. Сонра илгиз
суја јујучу тәз тәкүб ағардан
башлајараг пәлтәрләри исләгә
гојун. Көјнәкләриң јәхәлғыны
вә колләриңни ағзыны шоткә
илә јоғ, әл илә охваләјин. Чә-
рәблары дә бу гәлдә илә јуағ
мәсләһәт кәрүлүр. Сонра аҗ
пәлтәрләри тәмиз су илә јә-
хәләјиб сыхыраг ипдән асыб
гүрүдүн. Көјнәкләриң чиниңдән
асмағ мәсләһәтдир.

★
Шәһәрдағы гәтлар узун
муддәт шәх дүрүб ачылмасын
дејә, тәрәз үзүндән гәтларын
үстүнә гүрү сабун сүртүб уста
чәвирин, сонра дә јаш әски
вәситәсилә үтүләјин.

★
Ади ичкә сүдүнүн фәјдалы
вә гидәлы әрзағ мәһсүсү ол-
дугуну билирми? Хусусән
организмдә витаминләриңи
чәтшәмәдәңги бир вәхтдә тәз
әјяриңдә сүд орғанизм үчүн
дәнә вәчиб гидә мәһсүсүлдүр.
Одуз ки, ичкә бу вәхтдәндә
сүдүн бүтүн гүјмәтиңи кәјфи-
јәтләриңниң гөрүнүб сәхләнмә-
сы гәјгәсинә гәлмәк ләзим-
дыр.

★
Сүдү гәрәпниң јәрдә сәхлә-
јин. Ишигдә витаминләриңи бө-
јүк бир һиссәси парчаланыб
һеч олур.
Гәјнәјәндә чүрүмәсин дәнә,
сүдүн ичәрсинә азчә шәкәр

(һәр литр сүдә бир чәј гашы-
ғы) төкүн.

★
Гәјмәк тутмасыны хошләмәй-
синмәсә, сүдү гәңәдәркән
тез-тез гәришдирсин. Гәңәңә
кими тез сојумасына чәли-

шын. Витаминләриңи парчалан-
масының гәршәсини алмағ
үчүн ону ики-үч дәггидән
әртыг гәјнәтмәјин.

★
Јәмәсини дәнә сүдү гәјнә-
дәркән әвәләчә газаны сојуғ
су илә јәхәләјин.

★
Ләкин сүд јәмәшдыр. Белә
вәхтдә хошәкәлмәз охуну әр-
дән гәлдирәдәрәк үчүн тез сүд
башга гәзәнә бошәлдим. Сон-
ра ону ләјәндәки сојуғ сүјүн
иңәрсини гәјрәг бир чим-
дик дүз әләвә әдин вә газаны
астачә чәхләјәјин.

★
Сүд чүрүмәшдүрсә ондан кәс-
ми һазырләјин: чүрүкүң су-
ду вәкә одун үстүнә гојуб та-
мақ чүрүб парчаланмасын
кәләјин. Зәрдабы арылпандан
сонра ону одун үзәриңдән јә-
рә дүшүрүб сојумасын кәл-
ләјин. Сојупдән сонра тәмиз
торбајә төкүб сүзүн.

БИР СТӘКӘН СҮД...